

**Overweging in de kerkdienst op zondag 29 september 2019.
Deze dienst is voorbereid door gemeenteleden.**

Lezingen: [Amos 6:1-10](#) en [Lucas 16:19-31](#)

Geliefde zusters en broeders,

Wat een opmerkelijk stuk hebben we net gelezen, opgetekend uit de mond van Amos.

Laten we kort kijken naar wat hij te vertellen heeft en waar hij vandaan komt.

Amos was veehouder in Judea, zuidelijk van Jeruzalem.

Op zeker moment wordt hij door God geroepen om de mensen in het noordelijke 10 stammenrijk tot andere leefpatronen te bewegen.

De economie daar is, net als die van ons vandaag, nogal 'booming' en vooral de rijken en leidinggevenden varen daar wel bij en verliezen de armen uit het oog. Een lastige boodschap die Amos brengen moet. Ze zeggen, geparafraseerd, daar tegen hem: Profeet, ga terug naar je eigen land en profeteer daar maar. Amos laat zich niet uit het veld slaan en zegt: ik ben geen profeet, ik ben alleen een veehouder, aan wie God gevraagd heeft te profeteren.

Deze man zien we vandaag dus bij een stel zorgeloze, achteloze en hautaine leiders. Ze denken dat er geen einde zit aan hun mogelijkheden en denken tot de top van de wereld te horen, maar ondertussen heeft het volk van Jozef te lijden onder het gebrek aan invoelend leiderschap.

Via de mond van Amos roept God op om daarmee te stoppen en zijn wetten, die gebouwd zijn op mededogen en zorg voor elkaar, in ere te herstellen.

Het sleutelwoord hier is **achteloosheid**. Laten we eens inzoomen op dat woord, achteloos. In Van Dale wordt het omschreven als slordig, onverschillig en een gebrek aan aandacht. En het staat tegenover woorden als alert, hand uitsteken en omzien. Het geeft een bepaalde mentaliteit aan. In feite kun je niet achteloos doen, dat b n je.

De mensen die Amos aanspreekt hadden best wat kruimels naar het gepeupel kunnen strooien, maar daarmee hadden ze het niet gered. Het gaat er niet om wat je doet, maar wat je b́ent. Het gaat om je identiteit eerder dan om je handelen.

Als je identiteit goed is, dan komt daar goed handelen uit voort. Dan nog kan het soms mis gaan, maar heb je altijd een basis om op terug te vallen. En identiteit kan ook in een ogenblik wijzigen, denk aan het bekeringsverhaal van Paulus.

Zoiets is waar Amos naar op zoek is: radicale omkering en een ander leven leiden.

Diezelfde achteloosheid vinden we ook terug in het verhaal van de rijke man en de arme Lazarus. Het verhaal is super bekend, maar juist daardoor krijgt zo'n verhaal ook niet de kans om zich aan ons te openen. Zetten we de zondagsschool eens uit en luisteren we dan naar het verhaal op een nieuwe manier dan valt een paar zaken op:

1. De rijke man heeft het goed en laat het breed hangen
2. Lazarus (de enige keer dat iemand in een gelijkenis een naam heeft) spreekt de rijke man niet aan, hoopt op mededogen.
3. Volgens de Kasjroet, de joodse spijswetten zijn honden onreine dieren. Niet dat Lazarus er een wilde eten, maar het likken van een toch al gehavend lichaam maakt het er voor hem niet beter op
4. Lazarus wordt door engelen opgenomen en aan het hart van Abraham gelegd.
5. De rijke overlijdt en wordt begraven.

Wat opvalt in deze opsomming is dat er geen handelingen plaatsvinden. De rijke is rijk, achteloos en in zijn wereld, de arme is arm en leeft in een andere bubble.

Dan komt Evangelist Lucas in beeld. Hij was een hellenist, dat wil zeggen dat hij zich, Jood zijnde, richtte naar de Griekse taal, cultuur en filosofie. Vanuit die beleving spreekt hij in zijn boodschap van Hades. Dat is een plek voor schimmen, waar het slecht toeven is. De Grieken en Hellenisten wisten hier wel raad mee. Slechts een handje vol stervelingen wisten hierin door te dringen en terug te keren, zoals Orpheus. Volgens de Griekse mythologie gaf Horatius de Hades de bijnaam kanéna éleos, dat zoiets betekent als meedogenloos, onbarmhartig, geen medelijden kennend. En was dat nu juist niet waar de rijke aan te lijden heeft? Als hij in zijn aardse bestaan meer omgekeken had en meer aandacht had gehad voor Mozes en de profeten, waaronder Amos, dan had het beter met hem af kunnen lopen.

Jezus spreekt de leidinggevenden aan met dit verhaal, hij is kritisch naar hen toe, dat ze meer om moeten zien naar de hulpbehoevenden in hun omgeving. Hij gebruikt voor zijn kritiek verhalen die aansluiten bij de wereld van zijn toehoorders en daardoor ongetwijfeld tot hen door moet zijn gedrongen. Dat hebben Jezus en Amos gemeen, niet alleen de kritiek, maar ook het uit de tent lokken, provoceren.

We missen iets in het verhaal uit Lucas. De evangelist wist het wel, maar in de gang van het verhaal moet het nog komen. Voor de leerlingen van Jezus is het nog in de

toekomst geschreven. We hebben het over de bijzondere opdracht die Jezus te vervullen heeft. Ook hij daalde af in het rijk van de schimmen, maar kwam er als een doorbreker, als verpersoonlijking van het mededogen, gelouterd weer vandaan.

Voor de joden is er een eenheid van ziel en lichaam. Dat ligt voor de Grieken wezenlijk anders, zij gaan ervan uit dat de ziel na de dood van het lichaam zelfstandig kan voortbestaan. En juist dat zien we hier: de rijke, zijn lichaam begraven en zijn ziel in de Hades, Lazarus weggedragen en aan het hart van Abraham.

Paulus werkt in zijn brieven het denken over het leven na de dood verder uit. Hij spreekt over twee momenten van opstanding. De geestelijke opstanding is het gevolg van de doop: door de doop is de gelovige vrij van de zonde en leeft hij met Christus Jezus (Romeinen 6:1-14). Reden waarom de doophetelling in de paasnacht een vaste plek heeft in ons midden.

De lichamelijke opstanding volgt wanneer Jezus terugkomt om Gods koninkrijk op aarde te vestigen (1 Tessalonicenzen 4:16). De gelovigen krijgen dan een nieuw, geestelijk, onsterfelijk lichaam (1 Korintiërs 15).

En wat betekent dat nu voor ons, we zijn toch gedoopt?

Als wij kijken naar de gelijkenis van vandaag, dan zien wij onszelf meestal aan de goede kant van de kloof waarover gesproken wordt, maar is dat wel zo? Zijn wij zoveel beter dan die rijke? Of zouden we toch niet ook iets van die achteloosheid in ons meedragen?

Wij mogen ons spiegelen aan Abraham, aan Mozes en de profeten, en aan de grootste van deze Jezus de Godszoon, in wie wij ons gedoopt weten.

Laten wij onze doop herinneren en ons meer - of soms iets minder - economisch welvaren niet in de weg laten zitten om acht te slaan op hen die woordeloos om onze aandacht roepen.

En dat gaat dan verder dan onze kerkmuren.

Ook in de samenleving wordt er op ieder van ons een beroep gedaan. Herinnert u zich de bedelaars in de grote steden? Wat een ongemakkelijk gevoel geeft dat: wat moet je doen? iets geven? of niet? en aan wie? er zijn er zo veel. En biedt je jouw lunchpakket aan dan wil men het niet.

Ook is er een voorval geweest in een van onze buurgemeenten. Bij het koffie drinken na de kerkdienst nam één van de gemeenteleden een toevallig passerende en bij haar bekende dakloze mee voor een kopje koffie. Wat een commotie was dat... moesten ze ineens gaan doen wat ze even daarvoor hadden beleden en waar ze een zegen voor hadden ontvangen.

Wees ook niet achteloos voor mensen in onze eigen gemeenschap die nét even anders denken dan uzelf. Die misschien nooit meer in de kerk komen of zich onder ons miskend voelen. Misschien zijn deze mensen wat minder 'perfect' dan u, maar dat maakt hen niet minder.

Na de lezing uit Amos zongen we lied 1010 Geef vrede heer, geef vrede. Dat is akelig passief: Amos en Jezus roepen op om de vrede te zoeken dat is de effectieve opdracht: stop de achteloosheid en zorg voor elkaar, dan moet je niet wachten tot God dat gaat doen. Wel mogen we met dit lied ons door God en zijn Geest gesteund weten om die taak te vervullen.

In Weert staat naast de preekstoel een stenen vaas met gaten erin. Dit kunstwerk is gemaakt door Henk Dronkers en heeft als thema 'imperfectie': vanwege de gaten die erin zitten is hij als vaas geheel nutteloos en zou je hem weggoeien, maar zet er een kaars in en juist door de gaten schijnt het licht naar buiten.

Mogen wij zo ook, door de imperfecties van anderen en onszelf heen, het paaslicht van onze heer Jezus Christus zien. En daar vreugde en energie in vinden.

Amen